

ERANSKINAK

ELKARRIZKETAK

ELKARRIZKETA AITZIBER PORRAS

(Aurkezpena)

IKERTZAILEA: Conociendo un poco tu trayectoria deportiva podemos decir que tenemos delante una de las referentes vascas y españolas del rugby en los últimos años dado que, ha estado innumerables veces tanto en la Selección vasca como española y ha completado muchas veces el palmarés internacional.

1. GALDERA: ¿Por qué elegiste el rugby y no otro deporte?

ELKARRIZKETATUA: Bueno no fue una cosa meditada elegir el rugby para mí porque a mí el deporte me ha gustado siempre, he sido nadadora durante muchos años (también con resultados bastante decentes), luego he jugado también muchos años a baloncesto, y el rugby me eligió a mí más que yo a él. Es verdad que Vitoria es una ciudad muy pequeñita, por la cual si te mueves en varios entornos y más o menos a mí me tenían medio fichada ya.

Pues yo recibí en tiempos diferentes la llamada de “jo no te gustaría probar”, y entonces yo ni conocía el deporte, no sabía ni que había equipo en Vitoria, entonces tampoco me tuvieron que perseguir mucho, entonces recibí varias invitaciones y lo pobre, y entonces empecé no se si en 1999 o 98 no se, y lo tuve muy claro desde el principio, me encanto (yo creo que es una cosa que las que jugamos al rugby lo detectamos, te gusta muchísimo o por el tipo de deporte que es con contacto no te gusta).

Tienes que tener unas cualidades, yo diría más mentales que físicas porque en el rugby jugamos cualquiera, no hay unos patrones físicos, porque dependiendo del puesto tú desarrollas el juego de una manera u otra, pero evidentemente no te tiene que dar miedo el contacto (y a mí no me daba miedo el contacto lo descubrí muy prontito y entonces me gustó mucho el tipo de deporte que es).

Entonces porque elegí yo te diría que gracias a estas chicas, el primer año compatibilice el baloncesto con el rugby y el segundo año lo tenía claro y dejé el baloncesto.

2. GALDERA: ¿Tú crees que tiene el mismo impacto el rugby femenino y el masculino?

ELKARRIZKETATUA: ¿Impacto social dices?

Evidentemente no, en general cualquier deporte que se salga un poco de la norma es minoritario, pero en este caso, en el rugby, si comparamos el rugby masculino con el rugby femenino no tienen el mismo impacto ni de cerca, el rugby femenino es minoritario, es un deporte que es olvidado y aquí desconocido, hay mucha gente que no conoce el rugby, pero bueno poquito a poco se va conociendo.

Es verdad, que se ha generado un cambio con el tema de que el rugby sea olímpico, se empieza a ver más, lo que pasa es que es verdad que es una modalidad totalmente diferente que el rugby 15, y con respecto al masculino nada que ver. Cualquier deporte masculino siempre es

más visible, se visibiliza mucho más y en el deporte femenino y más claramente en el rugby femenino, yo te diría que es marginal.

3. GALDERA: ¿Durante todos estos años de carrera deportiva has llegado a pensar que existe una discriminación hacia el rugby femenino?

ELKARRIZKETATUA: No es que lo haya llegado a pensar, sino que lo he vivido, bueno es verdad que el Gaztedi es un club pequeñito que en los últimos años ha crecido bastante, que al final era como andar por casa, pero se dan cosas, se dan cosas discriminatorias hacia el equipo femenino, yo creo que igual no cosas muy evidentes, pero sí.

A lo largo de mi carrera deportiva, con la selección española, una discriminación impresionante respecto al equipo masculino, no es que a nosotras nos ignorasen sino que les molestábamos y nuestra trayectoria ha sido paralela, en la trayectoria de lucha en el campo por lo deportivo y la lucha fuera del campo con la federación porque nos considerasen, nos tuviesen en cuenta con exigencias que yo creo que iban de la mano de pedir mayor número de concentraciones para poder preparar los campeonatos de Europa, los seis naciones, para poder preparar los campeonatos del mundo.

Yo he participado en varios, pero yo me acuerdo cuando fui al mundial del 2002, con un poquito de rebote no tenía trayectoria (llevaba poquitos años jugando a rugby, pero en un último momento hubo una baja y bueno me toco a mi ir). Yo percibía en el equipo femenino, un enfado generalizado y yo decía “pero esta gente está en un mundial, es lo máximo que puedes conseguir”, es decir, no percibía yo ese subidón estar en la máxima competición siendo deportista de élite. Claro si que luego vas percibiendo, en esa concentración del campeonato del mundo que fueron 20 días, que había una dejadez, es que no tenían tiempo ni para valorar nuestro esfuerzo, nuestro logros deportivos.

Nosotras hemos quedado 3 en un campeonato de Europa y como la federación española no se planteaba que pudiéramos quedar en esos puestos no pidió al consejo superior de deportes una subvención por logro deportivo que repercutía directamente en las jugadoras, entonces es como “hola perdona, no es que esto me lo tengas que dar tú de tu bolsillo, sino que esto existe y tú ni te has molestado en pedirla porsiacaso tu equipo quedaba en los tres primeros puestos”.

Entonces más que el económico o lo material, es el reconocimiento, les importábamos tan absolutamente poco... Y además te digo, que no era casual, dado que el palmarés de la selección de rugby femenina desde el año 95 hasta el año 2011 ha sido importante, hemos quedado varias veces campeonas de Europa, hemos quedado terceras en Singapur, entonces podemos decir que ha sido un equipo que ha respondido a nivel deportivo y que ha conseguido mucho más y mejores resultados que el equipo masculino y les daba igual. Les daba igual lo que hiciésemos, las planificaciones, los calendarios de liga, a nivel internacional no teníamos un calendario de liga.

Las jugadoras hemos sido trabajadoras, porque este deporte evidentemente no nos ha dado de comer ni mucho menos, yo personalmente es verdad que es mi caso, me daban compensaciones es verdad que son unas dietas por estancia. Aun así, yo tenía que poner una sustitución en mi trabajo y empalmaba pasta. Pero es verdad, que es una decisión personal porque decides que es lo que quieres hacer; jugar a alto nivel, al máximo rendimiento y ser una jugadora de élite que otra cosa es profesionalizada.

Nosotras reivindicábamos más entrenamientos, que tuviésemos un seguro médico que nos cubriese (que eso en general la liga era) pero que nos cubriese también los mundiales, esto es, los meses de junio, julio y agosto que estábamos entrenando sin tener un seguro médico, entonces si tú te lesionabas la federación no se hacía cargo y tenías que ir a Osakidetza. Entonces, es que era muy cutre.

Vuelvo otra vez, pero pedíamos un calendario de liga, saber cuándo íbamos a tener concentraciones para poder planificarnos con nuestros horarios laborales y poder no tener que andar pidiendo medio favores a los jefes.

Entonces, discriminación sí, total y absoluta. No les importábamos un bledo.

Llevamos reivindicando un equipo B, esto es, en una selección no había un equipo B que pudiera dar un relevo generacional. Hubo un cambio muy importante porque hasta el año 2006, la selección Española femenina jugaba el seis naciones en vez de Italia, pero por una decisión de la directiva se decide que el seis naciones tiene que ser el mismo cuadro en masculino como femenino. Entonces de la noche a la mañana España salió del seis naciones y entró Italia, entonces hay ya comenzó el declive porque por lo menos durante el tiempo que jugamos el seis naciones teníamos cinco partidos internacionales luego estaba el campeonato de Europa tal cual... En el momento en el que retrocedemos esos cinco partidos internacionales que ya juegas que ya tienes desaparecen y entonces nos plantamos que vamos a los campeonatos de Europa con dos concentraciones, con partidos amistosos contra la selección de Euskadi. Entonces al principio de temporada se iba creando un calendario que luego no se daba por diferentes razones (presupuestos económicos, horarios...)

4. GALDERA: ¿Dando por hecho que existe una discriminación, cuales crees que son los creadores de tal?

ELKARRIZKETATUA: Hay una estructura establecida social que indica que solo por el hecho de nacer como hombre naces con unos privilegios los cuales te dotan en la sociedad, en el sistema, es decir, nos encontramos en un sistema hetero-patriarcal, capitalista. Entonces evidentemente para mí es así, cualquier persona por el hecho de ser hombre tiene unos privilegios que no tenemos las mujeres, pero esto es muy generalista igual.

¿Pues por parte de quién?

Yo lo he sufrido, o en otras palabras, para mí el enemigo era la Federación Española de Rugby y quién dirigía la Federación, en aquel momento durante el tiempo que yo he jugado estaba el señor Mandado y para mí él era el máximo responsable de que el rugby femenino a nivel estatal no tuviese desarrollo ni reconocimiento que tenía que tener, sin dudarlo.

Socialmente también se ve, la gente desconoce, la gente juzga, estamos educados y educadas en este sistema y entonces yo también creo no entienden que juegues a un deporte que tiene estas características, el cual no lleva tantos años pudiendo ser practicado por mujeres.

Entonces quiero decir los espacios públicos a diario las mujeres estamos en una evidente discriminación, dado que están ocupados por el género masculino y por eso el deportivo es uno más, no ha habido una evolución, seguimos evolucionando, luchando las mujeres por abrir contra un hetero-patriarcado establecido durante siglos y siglos con lo cual pues sí.

5. GALDERA ¿Opinas que existen unos estereotipos unidos al rugby femenino, y si es así cuáles son?

ELKARRIZKETATUA: Yo cumplo esos estereotipos masculinizados, esto es, mi persona los cumple; mi 1,83, mi peso, pero bueno quiero decir soy una tía fuerte, tengo espaldas, tengo brazo y yo creo que evidentemente tendré más testosterona que otras mujeres entonces yo creo que no choca tanto que una mujer de mis características practique un deporte masculinizado. Entonces, yo siempre digo, lo que necesitamos es otro tipo de perfil de mujeres jueguen al rugby, porque choca mucho más.

Yo toda mi vida no he cumplido con lo que está establecido, con lo que está establecido socialmente como feminidad, porque no comparto lo que está establecido. Entonces yo soy mujer porque así me siento y mi feminidad viene conmigo, no porque lleve una serie de vestimenta, me mueva de unas maneras, o tenga unas medidas corporales o lo que sea.

6. GALDERA: ¿Y entonces piensas que los estereotipos del rugby se complementan a esos ya feminizados por la sociedad?

ELKARRIZKETATUA: El rugby rompe, rompe con todos los estereotipos porque generalmente se genera un espacio en el cual todos los cuerpos valen y porque no tienes que tener unas determinadas características para poder jugar, esto es, tú no tienes que adaptar tus características corporales al deporte sino que este deporte se adapta a tus características, dependiendo de cómo tú seas y las características que tu tengas desempeñas unas funciones u otras, las cuales por tanto, en el rugby son muy válidas unas y otras.

Es más te diría que en el rugby las personas que somos fuertes, gordas tenemos (yo evidentemente soy delantera) tenemos muchísimo valor porque al final somos las que estamos en la lucha, el contacto más directamente. Pero una persona que juega en la $\frac{3}{4}$ puede tener contacto pero no tanto. Por eso creo que es un deporte que se adapta.

Entonces, rompe con los estereotipos y que tenemos que recalcar que las feminidades las vivimos como somos, por eso yo te digo que para mí la feminidad es un concepto complicado, porque lo que está establecido yo nunca lo he cumplido, pero yo siento la feminidad en mi persona como mujer con lo cual igual no viene con lo que está establecido, ¿pero quién me va a decir a mi como debo de sentir mi feminidad?

Por eso el concepto de feminidad se me hace complicado pero bueno, pero que rompe con todos los estereotipos, que todos los cuerpos son válidos y valorados también.

Evidentemente en el rugby cuando mejor físicamente estés, cuanto mayor capacidad de correr durante más tiempo tengas, de empujar o de placar vas a desarrollar tu juego en una calidad. ¿Pero en cuanto deporte tú ves una tía de 100 kilos? Es que no juegan, no tienen capacidad de jugar, y en el rugby sí.

Y es que para mí la delantera tiene un valor impresionante, que la compone gente que otros deportes serían las gordas, las malas, las que no corren, las lentas, por eso si tienes 100 kilos corres más despacio que una de 50, pero a la hora de empujar a ver quién empuja más.

7. GALDERA: ¿Tú crees que los estereotipos que se han generado dentro del deporte son una barrera a la hora de darle visibilidad en nuestra sociedad?

ELKARRIZKETATUA: Sí, sobre todo porque para la gente es un deporte muy desconocido y cuando la gente no lo conoce lo que hace es estereotipar, lo que hace es etiquetar.

Entonces yo haría me pregunto ¿Y yo que pensaría del rugby antes de jugar al rugby? Pues yo creo que ni siquiera me lo plantee porque no lo conocía, ni en Vitoria y no sabía ni muy bien en qué consistía este deporte. Pero sí, es una traba, el desconocimiento al final en el deporte o en cualquier cosa, además siempre tendemos a hablar tengamos conocimiento o no.

8. GALDERA: Entonces igual después de todo de todo esto ¿Podríamos decir que dentro de los cánones de la sociedad el rugby es un deporte masculinizado que el sistema ha desarrollado como tal?

ELKARRIZKETATUA: Sí, porque el sistema (vuelvo a repetirme) está establecido por el hetero-patriarcado que establece el género masculino en consecuencia, sí, sin ninguna duda. Esto es, cualquier cosa que este elaborado desde una perspectiva desde el hombre, con lo cual masculina, con lo cual masculinizada.

Mucha gente dice “es que no es lo mismo ver un deporte femenino que un deporte masculino porque es menos intenso”, pues yo no lo comparto, quiero decir el deporte lo juega quien lo juega y supongo que es cuestión de adaptarse a las cualidades dependiendo de cómo se juega al deporte. Los hombres van a jugar de unas características diferentes que las mujeres porque tienen otras cualidades y eso es indudable, es una evidencia.

9. GALDERA: ¿Después de todo lo hablado que futuro crees que le espera al rugby femenino?

ELKARRIZKETATUA: Bueno pues yo creo que aún hay ciertas personas de ambos géneros que no está de acuerdo con lo que está establecido, en consecuencia yo creo que poquito a poco pero sí que es verdad que hay una gran diferencia a lo anterior. Es que no puedo pensar que podemos ir a peor, si yo creo que se ha conseguido por lo menos una mejora.

ELKARRIZKETA DORLETA UGALDE

AURKEZPENA: Irakurri izan dudanez Jarduera Fisiko eta kirol zientzietan Lizentziatu zara eta gaur egun, Eskola Kirola eta Kirol eremuko berdintasun programaren arduraduna zara Eusko Jaurlaritzan. Horrez gain, zenbait ikerketa egin dituzu emakumea kirolean duen presentzia aztertzen, modu honetan duen agerpen eskasa azaleratuz... Sarreratxo

1. GALDERA: Baina zerk bultzatu zintuen honelako ikerketa bat aurrera eramatera?

ELKARRIZKETATUA: Kontua da hona etorri nintzenean, ez zegoen ezer, ez interesik (esaten dut ez interes politikorik) eta ezer arloan, emakumea kirolarekin arloan landuta baina bai Emakunde ari zen egiten beraiek egiten dituzten planak, berdintasuneko planak, administrazio guneko guztiei derrigortzen gaituenak gure arloan egitera planak edo programak espezifikokoak, orduan zerbitzu buruaren emakundetikan etorri zen justu momentu horretan, eta bai hasi ginena zen gu gure politikak, gure kirol politikak errebisatu egin behar genituela genero ikuspegitik ezta eta jakin zer iristen zaien neskei zer mutilai eta zer ezberdintasunak zeuden.

Orduan hasi ginen arlo guztien ematen ditugun diru laguntzak aztertzen, holako egiten ditugun ekintzak eta antolatzen ditugunak ikuspuntu horretatik aztertzen, ordurarte ez zen ezta daturik ere, zenbat parte-hartzen duten neskek edo mutilak eta hori dena ez zegoen ordurarte, hitz egiten ari naiz 2003an, ni sartu nintzen hona 2001ean (Eusko Jaurlaritzan 2001etik hona nago) eta 2002-3 hasi ginen azterketa horiek egiten. Horrek ya eramaten dizu diagnostiko bat egitera, hasi ginen zirela kuantitatiboa, baina kuantitatiboaren atzetik aldagaiak hain ezberdinak ziren, hasten zara orduan ze aldagai kuantitatibo edo zer dagoen atzetik, ze arrazoi dago horren atzetik eta gero hasi ginen politikak moldatzen.

2. GALDERA: Egindako azterketak eta gero esan dezakegu diskriminazioa dagoela kirolean emakumearekiko?

ELKARRIZKETATUA: Argi eta garbi.

3. GALDERA: Zure aburuz, nork sortzen du honako bereizketa?

ELKARRIZKETATUA: Nork? Kirol mundua erabat androzentrikoa da, hasiera hasieratik gizonetzkoek sortua, beraientzako sortua eta beraien egiteko moduekin eta beraien ohiturekin sortua. Orduan emakumeak kirol mundura sartu izan direnean, beti joan dira sartzen traba eta oztopo ugariarekin, orduan beti sartu izan dira ondorengoan, beraiek zerbait egin txertatu bezala ez da izan parekidea, ez sartzea eta ez egotea, orduan gertatzen dena da momentu honetan, adibidez erresistentzia handia daude horiek aldatzeko, botere arlo bat da eta botere arlo guztietan erresistentzia ugari daude emakumeak sartzeko.

Emakumezkoen Errugbiaren Maskulinizazioa

Gero adibidez, kirola espazio publikoko toki bat da orokorrean eta asko bistaratzen duena, gizonak izan dira plaza-gizonak, emakumeak ez dira izan plazako emakumeak eta orduan ba gizonetzkoek sortua da, egiturek sortua, baino ya estrukturala da ez da gauza bat kirol elkarte guztietan eta konturatu baino nik uste barneratua dagoena eta erresistentzia handia jartzen duena.

4.GALDERA: Orduan nire galdera horrekin lotuta, kirolariek gehienbat sortzen du bereizketa hori edo gizarteak berak sortzen du?

ELKARRIZKETATUA: Nik uste gizarteak berak sortzen duela, gizartean ohitura eta gauza batzuk dazkagu erabat estereotipatuak datozenak ba gure heziketatik, datozenak telebistatik (bueno hedabide guztietatik), datozenak gure lagun harremanetatik eta denak suposatzen dutenak genero ikuspuntu batetik, neskak hau egingo dutela eta mutilek hau egingo dutela, neskenzat egokiak direla kirol modalitate batzuk eta mutilentzat beste kirol modalitate batzuk eta hori aldatzen duen guztiak arazoak ditu ze berdin ditu arazoak neska batek halterofilia egiten duenean edo errugbia egin duenean (maskulinizazioarekin lotuta daudenak) edota mutil batek gimnasia erritmokoa egin nahi duenean.

5.GALDERA: Bueno eta gaiarekin sakonduz emanez izan ahal duzu kontakturik errugbiarekin?

ELKARRIZKETATUA: Nik ikasketa gradua egin nuenean bueno garai horretan lizentziatura zen, erasmuseko bekarekin joan nintzen Eskoziara azkeneko urtean, eta han derrigorrezko irakasgai bezala errugbia neukan, orduan atzeratuta nengoen orduate ez bainuen errugbia ikasi azkeneko urtean, esango dugu beste klaseetan bezala errehabilitazioa neuzkala (ikasi behar nuela hasieratik eta azkarrago), orduan bueno ba bertako talde batekin aste bukaeratan jolasten hasi nintzen, martxa hasteko eta ikasteko. Orduan han ikasi nuen eta etorri nintzen eta Zarautzen talde bat sortzekotan ziren momentu horretan, beraz aukera polita iruditu zitzaidan, gainera oso neska gutxi zeuden garai hartan errugbian jolasten zekitenik eta aukera polita iruditu zitzaidan karrera bukatuta eta errugbiarekin sartu nintzen.

6.GALDERA: Ze motatako estereotipoak atxikitzen zaizkio errugbiari?

ELKARRIZKETATUA: Errugbiari bakarrikan ez kirol maskulinoak, lehen komentatu ditudanak halterofilia, borroka eta horrelako judua gaur egun ez hain beste, baina bueno honelako zerei lotuta dagoenean oinarri oinarritzkoa da gorputza, gorputza hasten da eraldatzen feminitate irudi, lehen esan dugu gizarte feminizatu irudi horretatik beste gorputz eredu batetara.

Nik neska naizen artean eta nahi duzu zure ingurukoak onartzea, ez neskak bakarrik mutilek... orduan horrek arazoak sortzen dizkigu. Nik adibidez, nire kasua kontatuko dizut baina nire ingurukoak ere bizi izan dute, nik adibidez nituen orain baino 6 kilo gehiago (ez nengoen gizona) baina neukan bizkarra orain dudanaren askoz ere handiagoa(besoak ere) orduan lagun artean ere hasi ziren esaka eraldatzen ari nintzen bezala, badakizu pektoralak handitzen zaizkizula eta, “ titirik gabe gelditzen ari zara”, “oso maskulinoa egiten ari zara” “ te estas poniendo machorra” eta horrelako kontuan orduan ematen zidan paloa eta dena udaran bikiniari jantzen zaren. Beraiek ez dakit ze nolako eskubideekin, kanonetik ateratzen zaren neurrian gogorazten dizute erabat, hori adibidez gorputzarekiko , gertatzen dena da mundu guztia gogoratzen dizu, gogoratzen dizu lagunak edo gogorazten dizu arbitroak.

Gogoratzen dizu arbitroak ilea jasota eta protektoarekin zoaz, irteten zaren aldagelatik, ba dutxatuta eta ilea solte, arbitroa lehendabizikoa esaten “ ahora si que sois mujeres”, orduarte beste zerbait ginen, baina nolabait ez ginen emakumeak.

Emakumezkoen Errugbiaren Maskulinizazioa

Jokatzen lehenengo partidua, kapitaina izan nintzen, jokatzen lehenengo partidua (oso ondo ari ginen jolasten) baina talde baten kontra oso biolentzia handiarekin eta zikin zegoena eta gu orduan lehenengo partidua ari ginen jolasten eta orduan taldea pixka bat urduri zegoen, beraz esan zidaten “ esaiozu arbitroa zer egiten ari diren”, nik uste intimidazio estrategia baten barruan, eta arbitroarengana zuzendu nintzenean esan zidan “ es que esto es rugby, sino que queréis rugby iros a casa a fregar”.

Orduan maskulinizazioaren aldetik da , hau errugbia da edo hontara egokitzen zara, osea zure emakume feminitate paperetik ezin duzu errugbia egin baizik eta edo egokitzen zara gizonetzko eredu maskulinizatu horretara edo ahaztu zaitez errugbia, baina hori gogorazten dizu arbitroa, lagunak..

Garai horretan mutil lagun batekin hasi nintzen (berak ezagutu ninduen errugbi jokalaria izanda), baino berehala hasi zen nik errugbira ustera animatzen, esanez tono paternalista batetik “ agian kirol hori ez zela niretzat” “ hobeto zela mendia, ez zidala hain beste maskulinizatzen” eta gainera barniz batekin (maite zaitudalako esaten dizut), maite zaitudalako eta zuri babestearren esaten dizut hori zuretzat arriskutsua dela, lesio iturri izan daitekeela, hori ez dela zuretzako egokia... eta nik zalantzak sortzen hasi zitzaizkidan...

Nik errugbiko adibide pila bat daukat, zenbat lan egiten du gizarteak zure eredu femenino hartatik ez zaitezen irten edo zure mutiletan zure eredu maskulino horretan ez zaitezen irten, irteten zaren momentuan zenbat aldiz entzun behar duzun alde guztietan, jantzen duzun soineko bat ezkontza baterako... Denbora mundu guztian, mundu guztiak gogorazten dizu, bide horretatik ari zarela irteten eta rolekin jun behar zarela.

7.GALDERA: Estereotipoen hauen eragina ba al dator bat bere hedapenak duen zailtasunekin?

ELKARRIZKETATUA: Bai, noski baietz, momentu horretan, kirolaren hedapena (arlotan askotan izan daiteke), baina hedabideez gogoratzen ari naiz, kirolariak, emakumeak, hedabidetan daudenak eta gehien daudenak dira feminitate rola betetzen dutenak, alegia. Emakumeak agertzen dira hedabideetan irudia ikerketa egin ditugu (hori ya ikerketa zientifikotan oinarritzen ari naiz eta ez bibentzia pertsonaletan, ari naiz datuetan oinarritzen), emakumeak agertzen dira hedabideetan oso gutxi, guk egin dugu prentsa idatzian, errebistetan (papereko soportean) egin dugu ikerketa eta ematen du beti askoz ere gutxiago agertzen direla kantitatez eta baina agertzekotan, agertzen direnean dira beti edo ederrak direnak, baldin bada kirolaria baina ez bada guapa (esango dugu) ez da agertzen, agertzen dira badirenean ederrak eta orduan, gainera diskurtsoa beti da “waterpolora jolasten du baina hala ere, emakumea da” eta orduan agertzen dira, jantzien erreportajeetan eta horrelako gauzetan asko, gero baita ere agertzen dira kosifikatuta (hau ez da beraien errua).

Lehenengoan, adibidez, egon naiz kongresu batean, asteburu honetan eta zegoen Jennifer Pareja,waterpolo selekzioko kapitaina, lortu duela zilarrezko domuina joko olinpikoetan Londresen, esaten ari zen erreportaje bat egitera etorri eta ez dakit zer egin eta erakutsi zigun pantailan prentsan agertu zen argazkia beraien bizkarra, denak ipurdiak ikusten ezta. Orduan agertzen dira edo sexualizatuta edo kosifikatuta, voleyballen eta bezala, edo ederrak direnak, hots, Garbiñe Muguruza... nahiz eta fuerte egon, ez zaitezen atera klitxe horretatik, ta horiek askoz ere gehiago agertzen dira, besteak baino.

8.GALDERA: Isla berdina al du gizonetzkoen eta emakumezkoen errugbia gizartean edota komunikabideetan?

ELKARRIZKETATUA: Ba nik uste dut ezetz, dela berdina hitz egiten errugbia ez da kirol mayoritarioa ez gizonetzkoetzat ez emakumezkoetzat . Orduan arlo edo neurri horretan

Emakumezkoen Errugbiaren Maskulinizazioa

agertzen dira adibidez errugbia gizonezkoena agertzen da gutxiago beste gizonezkoen kirola batzuk baino, beraz, gizonezkoen barruan ere diskriminazio bat sortzen da kirol motagatik, baina kontua da neskak ahalik eta gutxiago agertzen direla, eta ez naiz ari emaitzetan.

Ez dugu egin ikerketarik errugbiarekiko zehazki, egin dugu kirolean orokorrean, baina adibidez emakumea gehien agertzen den kirolean ez dago errugbia, lehenengoa adibidez eskubaloia da.

Momentu batean dagoenean kanpaina bat bultzatzen duena irudi bat adibidez marka bat “ las guerreras”, eskubaloian neskentzat sortutako marka publizitario bat, espainako federazioak bultzatutakoa hain zuzen ere, hori bultzatzeko eta hori ikuskatzeko. Estrategia komertzial bat bezala egin da, eta orduan gehiago agertzen dira, baina hala ere, kontuan izan behar dugu atzetik zer baloratzen den eta zer bultzatzen den, askotan marka komertzialek bultzatzen dute beraien hedapena egiteko baina, atzetikan ez dute inongo balorerik ez emakume horiek errespetatzeko ez beraien kirolen baloreekin lotzeko.

Errugbiarekin gertatzen ari dena da azkeneko urtetan, azkeneko 5 edo 6 urtetan bai gizonezkoetan bai emakumezkoetan gorputz eredu izugarri aldatzen ari dela, hau da, orain dela 20 urte errugbian jokatzeko zuten jokalarien tipologia fisikoa eta gaur egungoa oso desberdina da, hainbatetan profesionalismoaren kontuarekin lotuta argi ikusten da. Irudia hortaz dijio oso gorputz muskulaturetara, oso eredu zehatz batera, dopajea asko igo da, justu gorputz horretara bideratuta gaudelako eta zerbait behar duzu gorputz eredu horietan sartzeko. Pentsatzen dut ere, nesketan normalean gutxiagoa dela dopajea baina hala ere, horretara bideratuta dago eta nesketan munduko txapelketarako edo 6 nacionetarako ere gorputz horiek ikusten dira, horregatik ohartu behar gara horren atzetik zer dagoen.

9.GALDERA: Bueno, eta bukatzeko ze nolako etorkizuna opa zaio emakumezkoen errugbiari?

ELKARRIZKETATUA: Ba nik uste dut, benetan beste arloetara bezala, emakumeak sartzen ari direla eta orduan iruditzen zait gazteen artean normalizatu dagoela edo behintzat nahi dut sinistu normalizatuagoa dagoela. Ez dakit nik kontatu dizkizudan analisi guzti hauek sonatzen zaizkizun ala ez, baina hogeitaz beranduago gustatuko litzaidake esatea “ jo ba niri hori ez zait inoiz gertatu”, ez dakit horregatik honelako gauzetan aritzen ote naizen. Baina neskak ari dira borrokatzen arlo guztietan barneratzeko eta orduan daude arlo batzuetan errezago ari direnak sartzen.

Baldintza erabat desberdinetan, hori argi geratu dadila, hitz egiten ari garenean entrenatzaileen mailaz, hitz egiten ari garenean kontratuak klubekin. Hau da, baldintzak dauzkatenak emakumezkoen kirolean eta gizonezkoena oso desberdinak dira, gazteleraz esaten den moduan dira “sangrantes”, hots, ez berdintasuna dira oso handiak.

Errugbia adibidez izan da aitzindarietako bat egin duelako lana ez emakumezkoekin bakarrik baizik eta gizonezkoekin ere, orain dela gutxi adibidez, munduko epaile onenaren saria emakume bati eman diote.

Baina badaude, segmentu batzuk adibidez hori arbitraiarena, estamentu federatiboak... eta horrela blokeo egoera batean izugarri kostatzen ari dela. Iruditzen zait alde horretatik, bai agente publikoak bai beste kirol erakundeetatik interbentzio baten beharrean gaudela, bestela futbol federazioan bezala ez da egon emakumerik, pasaden urtean ez da egon, ez dago atzetikan derrigortasun bat edo ez dago legeren bat, ez dago holako exijentzia bat.

Baina iruditzen zait partaidetzaren bidetik eta egia esan, errugbiaren bidetik emakumeak ere askoz ere erreinbidikatiboak izan dira; grebak egin dituzte.. ausartagoak izan dira zentsu

horretan, beste kirol eremu batzuetan baino. Orduan bide horretan gauzak hobetzera jo behar du nahita nahiez.

IKERTZAILEA: *Bueno ba eskerrik asko Dorleta,*

EZTABAIDA TALDEAK

EZTABAIDA TALDE HOMOGENEOA

1 partaidea: 17 urte errugbi jokalaria, Gasteiztarra.

2 partaidea: 18 urte errugbi Jokalaria, Gasteiztarra.

3 partaidea: 19 urte errugbi jokalaria, Gasteiztarra.

4 partaidea: 21 urte errugbi jokalaria, Gasteiztarra.

5 partaidea: 22 urte errugbi jokalaria, Gernikarra.

1. **GALDERA**: *Ba al daude gizonezkoentzako kirolak eta emakumezkoentzako kirolak?*

2 PARTAIDEA: EZ.

3 PARTAIDEA: EZ.

1 PARTAIDEA: EZ.

4 PARTAIDEA: EZ.

IKERTZAILEA: *Orduan, adostasuna dago?*

3 PARTAIDEA: Ez, baina nik uste dut gizarteak bai ikusten duela horrela.

1 PARTAIDEA: Hau da, ez litzateke horrela izan beharko...

3 PARTAIDEA: Baina gizarteak ikusten duen bezala bai, baina nire ustez ba al daude kirolak emakumeentzako eta gizonentzako? Nire ustez, ez.

2. **GALDERA**: *Diskriminazioa existitzen da kirolean emakumearekiko?*

2 PARTAIDEA: Handia

1 PARTAIDEA: Bai

4 PARTAIDEA: Kristona

“Barre algarak”

1 PARTAIDEA: Modu honetan eztabaida handirik ez duzu sortuko!

3. **GALDERA:** *Isla berdina al du gizonezkoen errugbia eta emakumezkoen errugbia?*

1 PARTAIDEA: Baina non, gizartean, komunikabideetan?

IKERTZAILEA(azalpena): *Espazio guztietan; gizartean, komunikabideetan kalean.*

2 PARTAIDEA: Kontua da, errugbiak berez ez duela...

1 PARTAIDEA: Ikusgaitasunik, baina adibidez ikusten baduzu Ingalaterra, Irlanda, Zelanda Berria...

3 PARTAIDEA: Baina egia da, mutilen partiduetan asko igartzen dela, bakarrik ikusi behar da mutil partiduetan dagoen grada eta gurean dagoena.

4 PARTAIDEA: Nik ikusi nituen emakumezkoen 6 nazioak (honek marka utzi zidan) gamarra baten jolasten.

1 PARTAIDEA: Guk aurrean adibidez mundialera goaz, Irlanda, hau da emakumezkoen mundialera eta bakarrik ikusi behar da sarreren prezioa. Gu goaz hiru partiduetara eta ez dakit pasatu den 50 eurotik hirurak eta horietako bat finala da, hots, flipatzekoa. Eta mutilenera ez gara joan igual kostatu daitezkeelako 400 euro baino gehiago.

4. **GALDERA:** *Hori egia da, orain komentatu duzuen, nork sortzen du bereizketa gizartea berez edota kirolariak?*

2 PARTAIDEA: Nola?

4 PARTAIDEA: Ba nik uste dut gizarteak sortzen duela, gizarte patriarkatuan bizi bagara horrek eragina esparru guztietan du, eta aparte, kirolari horiek hezi baldin badira, gizarte heteropatriarkal batean, beraiek ere rol horiek azaleratuko dituzte.

2 PARTAIDEA: Baina kirolariak ez dute sustatzen...

1 PARTAIDEA: Bai kirolari, bai entrenatzaile eta klubak ere.

4 PARTAIDEA: Sistema baldin badago horrela eta zu bazaude hezituta horrela, horrela izango da.

2 PARTAIDEA: Ea baina pertsonak berez, osea ikustera doazten pertsonak igual nahiago dute gizonezkoak ikusi, baina kirolariak berez ez; hau da, nik jolasten dut errugbian eta etor dadila nahi duena.

Ez dut ulertzen ze aspektutan hitz egiten duzuen.

3 PARTAIDEA: Baina ikusi duzu gure ekipoan bakarrik, esan nahi dut, jokalariek askok duten jarrera ez da gizartearen isla.

2 PARTAIDEA: Baina gure taldean? Nesken taldean?

4 PARTAIDEA: Aparte.

2 PARTAIDEA: Nesken taldean ere esaten da mutilak hobeak direla?

1 PARTAIDEA: Bai, behin baino gehiagotan entzun izan da "entrenatuko dugu mutilekin" eta gero entrenatzen dugu mutilekin eta ez digute baloia pasatzen.

3 PARTAIDEA: Adibidez, hori.

4 PARTAIDEA: Adibidez ere, nola baloratzen dituzte haien partiduak eta gure partiduak.

1 PARTAIDEA: Grada ikustearekin baduzu erantzuna.

2 PARTAIDEA: Baina nire ustez ezin dira testuinguruak konparatu. Egia da, biologikoki haiek indar gehiago daukatela, baina horrek ez du esan nahi du txarragoak garenik edo gurea gutxietsi egin behar denik.

4 PARTAIDEA: Nik ikusten dut, bi errugbi diferente direla.

2 PARTAIDEA: Baina horregatik, nire ustez ezin dira konparatu.

1 PARTAIDEA: Baina zergatik jendeak nahiago du, haiena eta ez gurea? Ba hori erakutsi dietelako, erakutsi dietelako askoz politagoa dela bortitzagoa izatea.

3 PARTAIDEA: Eta, adibidez errugbi 7 ez da hain bortitza, ez 15a bezalako, eta honelako modalitatean ez dago hain beste arretan indarrean baizik eta abiaduran edo beste metodo batzuetan, baina berez zuri ez zaizu jokaldi bat ikusgarriagoa irudituko tipoaren abiaduragatik baizik eta jokaldiagatik. Azkenean, bertan parte hartzen duten taldeak, berdina direlako beraien artean.

Barkatu moztu zaitut.

5. ***GALDERA:*** *Eta gaiari sakontasuna emanaz, edo ikerketa gaiari txertatuz, ze motatako estereotipoak atxikitzen zaizkio errugbiari? Edo beste hitz batzuetan, zeintzuk dira hauek?*

4 PARTAIDEA: Errugbiari orokorrean?

“Korrokada”

Taldea: HORI!

4 PARTAIDEA: Bestia batzuk garelako.

1 PARTAIDEA: Edo bakarrik jendea handia eta indartsua jolastu dezakeela errugbian.

3 PARTAIDEA: Nik ez dakit ze punturarte den, oso bordea naizelako batzuetan edo errugbian jolasten dudalako. Baina nik adibidez nabaritzen dut nire koadrilan mutil batzuk ezagutzen ditugula edozerengatik eta niri testualki esan didate “Nik Miriamekin sartuko nintzatekeen baina zurekin ez izugarritzko ostia emango didazulako” edo bestela “plakatuko didazulako”, eta benetan ez ditut inoiz jo.

1 PARTAIDEA: Nik lagun askorekin (ez dakit ni errugbian jolasten dudalako edota nahiko bortitza izan naitekeelako), baina eman daiteke non nik nire lagunekin nagoen eta esaten diet errugbian aritzeko eta beti esaten didate “ez esk nik horretarako ez naiz kapaza”, nik beti erantzuten diet “ikusitako nolakoa naizen ni, zu baino txikiagoa eta berdina du”, mundu guztiarentzako kirola da.

2 PARTAIDEA: Hori da gertatzen dena kirol honekin, ez da balet bezalako perfil bakarra onartzen dela, gurean daude pertsona guztiarentzako estilo eta lekuak; altuak, txikiak, lodiak, argalak...

6. **GALDERA:** *Eta azaleratu ditugun rol hauekin edota pertzepzio hauekin zuek uste duzue gizartean atxikituta ditugun feminitate rolekin bat datozela?*

3 PARTAIDEA: Berriro?

IKERTZAILEA: *Orain azaleratu dugu errugbian jolasteko izan behar zarela indartsua, gogorra... etab Uste duzue horiek guztiak harremana dutela gizartean dagoen feminitate rolaekin?*

3 PARTAIDEA: Nik uste dut gizarteak duela perfil bat eta errugbiak dituela guztientzako perfilak, pertsona errealean perfilak.

1 PARTAIDEA: Eta adibidez, nik uste dut horregatik nire lagunei esaten diodanean “etorri zaitetz errugbira” esaten didate “ez ni txikiegia naiz” errugbia ez dutelako ikusten rol horien barruan, esan nahi dut.

7. **GALDERA:** *Orduan ere, uste duzue hedapenean zailtasunak dituela? Hau da, nolabaiteko indartsu horiek edota askotan komentatzen den “machorra” horien figura hori hedapenean zailtasunak jartzen dituela?*

3 PARTAIDEA: Bai.

2 PARTAIDEA: Bai.

1 PARTAIDEA: Bai.

4 PARTAIDEA: Bai.

3 PARTAIDEA: Eta nik uste dut hor lan bat dagoela ikustarazteko, guk oso argi ikusten dugula estereotipo guzti horiek kendu behar direla, guk edozein perfil zein aurpegi onartzen dugulako, baina gizarteak ez du horrela ikusten.

4 PARTAIDEA: Nik argi daukat.

8. **GALDERA:** *Nola sentitzen duzue errugbi jokalaria moduan (era pertsonalagoan), jorratutako gaiak; hau da, diskriminazioa, estereotipoak...*

3 PARTAIDEA: Kontatuko dizut anekdota bat.

Gu egon ginen entrenatzen eta hurrengo egunean geneukan partidua, ligako gure azken partidua eta orduan geunden baloiak aukeratzen, partidua jolasteko ba baloirik onena (horrek beti laguntzen du jolasten). Ba etxerantz gindoazela gurutzatu ginen mutilen ekipoko batekin eta esan zigun “aizue, baloi hau ezin duzue eraman (gure partidua zen igandean eta haiena zen larunbatean) gu bihar daukagulako partidua eta eskatu dute baloi hau bertan egotea eta beraz, egon behar dira Gamarran” “ah bueno ba bale, atera ditzakegu bihar?” “bai, bai ez dago arazorik” eta horretan geratu ginen, bueltatu genion baloia, Gamarran geratu zen eta hurrengo egunean hartu genuen.

Ba nik hartu nuen baloia eta eraman nuen nire etxera (larunbateko partidua eta gero), eta hortik, bost minututara, Itziarri deitu zioten eta kriston errieta bota zioten ze baloi hori omen zen, mutilak jolasteko “división de honor” igoaldia, (jada partiduak jolastuak zituzten eta ez zituzten partidu gehiago jokatu behar) eta galdu zituzten partiduak, ez zuten aukera minimorik igotzeko eta Gamarran ez zituzten partidu gehiagorik jolastuko.

Emakumezkoen Errugbiaren Maskulinizazioa

Eta hori ezin zela egin eta ea non nengoen ni baloia bueltatzeko, nik argi izan nuen nire etxean nengoela eta ez nintzela bertatik aterako baloia bueltatzeko asmoz.

Eta hurrengo egunean, jokatu genuen gure partidua eta tipoa zegoen hortik, eta noizbehinka (gu berotzen) gerturatzzen zen baloia zegoen begiratzeko eta azkenean, jolastu genuen partidua beste baloi batekin, azkenean ez zigutelako utzi baloi hori erabiltzen eta bukatu genuen partida eta zegoen entrenatzaileekin hitz egiten, etorri zen tipoa eta jarri zen begira, bueno hobeto esanda ikuskatzen eta ia baloiaren bila etortzen da (gure aurrean).

Baina “una cosa tan estúpida como un balón”.

1 PARTAIDEA: Islatzen duena, bereizketa, diskriminazioa ... jorratutako gaiak hain zuzen ere.

4 PARTAIDEA: Klubak egiten duen zeozer mutilentzat egiten du, A-rentzako gainera.

1 PARTAIDEA: Clubeko beste diskriminazio kontu bat egon zen, bueno eta ematen da urtero. Neskak suposatzen da pasatu behar direla Sub 14tik Sub16ra eta gero, seniorrera igo eta nik ez dakit, baina oso neska gutxi ezagutzen ditut azkenean Sub16ra igotzen direnak, baina nire kasuan adibidez ez ziguten utzi igo Sub16ra lehendabiziko urtean, gero Seniorrera igo behar ginenean bai baina lehenengo urte horretan, ez ziguten utzi. Nik ulertzen dut, baina haiek esaten dute hor mutilak asko aldatzen direla eta oso indartsu jartzen direla eta guri min handia eman ahal digutela, eta igual hori gerta daiteke kasu batzuetan baina ez nire kasuan, ni nintzen nire taldeko asko baino handiagoa (eta elkarrizketan ez da entzungo baina ni naiz tipa nahiko handia), ni nintzen nire taldeko asko baino askoz handiagoa. Ba ezerrez, ni geratu nintzen 3 urtez Sub14an.

3 PARTAIDEA: Bai, badaude nolabaiteko detailtxo horiek.

1 PARTAIDEA: Edo egon ziren (aurten gainera izan zela) entrenamendu bat grabatzen eta argazkiak ateratzen eta haiek ari ziren entrenatzen eta gu ari ginen entrenatzen baita eta argazki baterako behar zuten jendea egiteko mele bat. Orduan, etorri zen eta esan zigun “ e gauza bat etorri zaitezke argazki bat ateratzera”, modu honetan, entrenamendu guztia moztuz eta orduan, entrenatzaileak esan zien “pues vale” baina gero erantzun zion besteak “niri beldurra ematen dit mutilen entrenatzaileari esatea entrenamendua mozteko” eta orduan gureak erantzun zion “a mila esker, baina orduan guri erraztasun osoz moztu ahal diguzu ezta?”.

4 PARTAIDEA: Edo mutilek gure zelai oso hartzen dutenean bezala.

3 PARTAIDEA: Bai, badaude adibide pilo eta nik ez dakit ze punturarte den pertsonala adibidez nik kontatu dudana edo Itziarrek kontatu duena oso zuzenki dago lotuta ze pertsonarekin ari zaren, baina uste dut ere horren aurrean klubak hartu beharko zituela neurri gogorragoak. Zeren egia da, zuk pertsona bat ezin duzula aldatu, zeren pertsona bat ez badu aldatu nahi ba ez baina talde hori gidatzen duenaren politika agian bai.

1 PARTAIDEA: Arbitroek gurekin askotan duten jarrera askotan da ez da serio, guregana etorri eta badirudi azaldu behar dizkigutela arau guztiak eta orduan, guk ez dakigula ezer ez. Nik ikusi nahiko nuke, horietako arbitro bat (guri tokatzen zaizkigun horietako bat) mutilengana joatea eta ea zer esaten duten.

2 PARTAIDEA: Bai eta askotan hurbiltzen dira, askoz hurbilago eta forma maitekor batean guregana, eta gainera, arbitro guztiak mutilak hori ere puntu garrantzitsua izan daitekeena.

9. **GALDERA:** *Beraz, zuen ustez ondo dago ikusita gizartean emakume batek errugbian aritzea?”*

3 PARTAIDEA: Uff, segun eta gizartearen ze taldetxo hartzen duzun.

1 PARTAIDEA: Adibidez hori gurasoen aldetik askotan ikusten da, neska bat sartzen denean errugbian ez zaie gustatzen. Nik ezagutzen dut nirekin jolasten zuen tipo bat, bere arreba txikiak nahi zuen jolastu eta bere gurasoak esaten zioten ezetz.

3 PARTAIDEA: Niri adibidez hasieran, beste aukera batzuk proposatu zizkidaten baina nik esan nien ezetz hori probatu nahi nuela, bueno probatu nahi baduzu ondo dago baina urte osoa jarraitu.

10. **GALDERA:** *Ta zuek igual uste duzue, mutilak izango bazinaketen holako jarrerak ez zenituztela izango?*

3 PARTAIDEA: Seguru

4 PARTAIDEA: Absolutamente

2 PARTAIDEA: Adibidez askotan esaten duzunean errugbian jolasten duzula, asko aurpegi arraroak jartzen dituzte, harrিতuta egongo balira bezala. Nik uste dut, nola holako neska batek ahal duen jolastu errugbira.

1 PARTAIDEA: Lehen esan duguna, imajinatzen dugu errugbi jokalaria bat handia, indartsua...

4 PARTAIDEA: Super machorra eta super grosera.

11. **GALDERA:** *Ze nolako etorkizuna opa zaio emakumezkoen errugbiari?*

2 PARTAIDEA: Ba depende jendartea nola dagoen.

4 PARTAIDEA: Egia da ere, azkeneko urteotan hobetzen ari dela eta ekipo gehiago ari direla sortzen. Hala ere, nik ez dakit zein heinean den klubei emakumezkoen taldeak izatea interesatzen zaielako edo benetan gauzak aldatzen ari direlako.

1 PARTAIDEA: Hori egia da, orain mailaz igotzeko behar dituzte edo talde kadeteak edota emakumezkoen taldeak, orduan behar dute, orduan kasu askotan.

2 PARTAIDEA: Eta kasu askotan, gu beti egoten gara hor jendeari bultzaka, jende asko behar dugula eta hori azkenean mutilei ez zaie gertatzen eta hori azkenean da, jendarteak segun nola ikusten duen ez baldin badugu lortzen inon jendarteak emakumezkoen errugbia hobeto ikustea edo normalizatzea ez dugu inoiz lortuko jendea animatzea.

3 PARTAIDEA: Ez dugu komentatu kasu bat eta nik uste dut hau ere nahiko adierazgarria dela, errugbi barneratzailea mundialean neskak ez daude onartuta eta hemen Gasteizen egin izan da saiakera (ulertua daukadanez) ba neskek jolasteko aukera izateko, baina azkenean, araudiak ez du usten.

1 PARTAIDEA: Eta hori errugbi bar-eratzaila dela.

4 PARTAIDEA: Baina soilik gizona koentzat.

Orduan pentsa dezakegu, etorkizun hobea opa zaiola emakumezkoen errugbiari baina ere batetik, klubei ondo etorri al zaielako eta bestetik, ondo geratzen delako ere talde batek hori izatea. Baina uste duzue gizartea aldatzen den heinean, edo espero dugun berdintasun horretara hurbiltzen garen bitartean, emakume gehiago hurbilduko direla errugbira?

3 PARTAIDEA: Ez dakit, nik uste dut dela gehiago (igual da nik izan dudana esperientzia) zu sartzen zarenean errugbian gero hobeto sentitzen zara, nik ziurrago sentitzen naiz nire

Emakumezkoen Errugbiaren Maskulinizazioa

buruarekin eta berdintasunera hurbildu baino gehiago, nik uste dut errugbira hurbiltzean (segun eta ze ekipotan edo ze girotan) zuk zure burua gehiago maitatuko duzula.

2 PARTAIDEA: Ba nik uste dut baietz, zeren azkenean beti esanda errugbia dela gizonetzkoen kirol bat eta berdintasun horretara goazen heinean eta kirolen rolak kentzen doazen heinean lortuko dugu.

4 PARTAIDEA: Nik uste, momenturen batean heltzen bagara gizarte transfeminista batera bai, baina puntu horretara iritzi arte lanketa dagoela eta nik espero bizarda, baina ez dut uste.

IKERTZAILEA: *Bueno ba mila esker, bertan parte hartzeagatik*

EZTABAIDA TALDE HETEROGENEOA

1 partaidea: 21 urteko emakumea, Gasteiztarra.

2 partaidea: 26 urteko emakumea, Gasteiztarra.

3 partaidea: 22 urteko gizona, Donostiarra.

4 partaidea: 23 urteko gizona, Lekeitiarra.

5 partaidea: 24 urteko gizona, Gasteiztarra.

6 partaidea: 25 urteko gizona, Gasteiztarra.

1 GALDERA: *Ba al daude gizonetzkoentzako kirolak eta emakumezkoentzako kirolak?*

5 PARTAIDEA: Nik uste dut ezetz; azken finean, kirolak guztientzako dira.

1 PARTAIDEA: Guztientzako dira, baina badaude kirol batzuk, enfokatuagoak daudenak gizonetzkoentzako edota emakumezkoentzako. Edo ez daukagula ohitura emakumeak kirol horietan ikusteko.

6 PARTAIDEA: Igual bada ohitura, badaude kirolak maskulinizatuak daudenak eta beste batzuk, feminizatuak daudenak, ez nago ados baina hori hala da.

5 PARTAIDEA: Baina azkenean kirol bat ondo pasatzeko da eta ba hori kirola egiteko, eta bere funtzan ez du zertan gizon edo emakumezkoa izan behar, nik horrela ikusten dut behintzat.

1 PARTAIDEA: Hori teorian izango litzateke, baina praktikan banaketa hori existitzen da.

4 PARTAIDEA: Nik ez nago ados, kirolik egon behar den sexu baterako edo ez, niretzako kirola kirola da, badaude kirola non segun ze motatako gorputza daukazu (eta egia da, normalean mutilak handiagoak izaten garela) eta ba adibidez errugbia gaur ikusten dugun modu horretan horixe da ez. Baina hori kirol guztietan ematen da, txikiagoa dena abildade desberdinak izango ditu kirolaren baitan. Baina orokorrean nik ez dut uste, ze sexukoa zaren kirolean izan beharko duenik hain beste garrantzia. Hau da, kirolak ez du sexu banaketa.

3 PARTAIDEA: Guk pentsa dezakegu X, bota ditzakegu kirolaren inguruko ideia koordinatuak baina bukaeran gizartean ematen dena oso desberdina da. Adibidez, Donostiako estropadetan, emakumeak ibiltzen direnean ez doa inor ikustera eta gero gizonak ateratzen direnean jende pilo dijoa. Bukaeran kirol batzuetan normalizatu dago emakumeen presentzia eta beste batzuetan ez.

2 PARTAIDEA: Ba, bai guztiz ados.

4 PARTAIDEA: Nik uste dudana da hori egia dela eta hori ere futbolearen ematen dela, baina nik ez dut uste kirol baten funtsa izango denik jendea ikustea joatea. Kirolaren funtsa da, izan daiteke kirola berez egitea, izan daiteke dibertitzea, izan daiteke lokomozioa martxan jartzea... umeentzako izan daiteke adibidez garatzeko beste modu bat, bai buru mailan bai gorputz mailan eta funtzio hori betetzen duen bitartean nik uste kirolak betetzen duela bere rola, eta orduan izan daiteke negozioa egiteko, izan daiteke publizitatea egiteko, zehazki jendea ikustera joateko, baina ikustea ez joatea ez du esan nahi hori, eskupilotara adibidez, ez da inor joaten eta hori ez du egiten kirol txarragoa ez hobea.

Maila horretan ez du egiten sexuari bideratuagoa egotea, jendea ikustera joatea edo ez eta hor daukazu Voleyball-ean nesken partiduak ikustera gehiago joaten dira, baina hori ez du esan nahi Voleyball-a neskentzako bideratuagoa dagoenik gizonetzat baino.

3 PARTAIDEA: Hombre publiko mailak ez du zehazten daukan onargarritasuna, baina ni hasten banaiz gimnasia erritmikoa egiten eta kontatzen badiet nire lagunei gimnasia erritmikoa egiten nagoela barre egingo dute. Hor dago koska nire ustez, bukaeran gizarteak ematen dion onarpen maila generoari lotuta hor dago ere.

5 PARTAIDEA: Baina, egin ahal duzu.

3 PARTAIDEA: Bai, egin ahal dut baina ondorio desberdinak izango ditu niretzat.

2. GALDERA: *Orduan zuen ustez existitzen da diskriminaziorik emakumeekiko kirolean? 4;41*

2 PARTAIDEA: Segun ze zentsutan bai, baina diskriminatu hitz hori agian zehaztu behar da zer den, zentsu horretan ez. Zergatik atletikeko mutilak ikustera joaten dira jende pilo baina neskak irabazten dutenean ez gara enteratzen, zentsu horretan igual diskriminazio hitza gehitu daiteke.

3.GALDERA:*Hori egia bada, nork sortzen du honako bereizketa? Kirolariek edota gizarteak? 5,45*

2 PARTAIDEA: Gizarteak berak sortzen du diskriminazio hori, gizartea horrela antolatuta dagoelako, horrela eraikita dagoelako, azkenean estereotipo zein aurreiritzi guztiekin.

5 PARTAIDEA: Bai, eta batez ere komunikabideek.

2 PARTAIDEA: Bai, horrek laguntzen du hori areagotzeari.

1 PARTAIDEA: Azkenean, gizarteak egiten du, guk geuk egiten dugu.

4 PARTAIDEA: Nik horrekin ados nago, baina baita badago kirol barneko inplikazioa ere. Adibidez, lehen komentatu duguna “gimnasia erritmikoan sartzen banaiz Ikastolakoek gero barre egingo didate”. Gauza da gizartean, komunikabideetan nola islatzen den, ze nolako prioritatea jartzen die gauza batzuei bai eta beste batzuei ez hori nahita izanda.

Baina beste gauza bat nire ustez, guk egin ditzakegun gauzak gure buruan eta hor erru guztia ez dauka gizarteak, nik uste dut hor ere norberak duela azkeneko hautua.

Badago komunikabideena, zalantzarik gabe baina ez dut uste bidezkoa denik erru guztia hor botatzea, nik uste dut ere barruko hori ere aldatu behar dugula.

1 PARTAIDEA: Gure eskutan dago hori aldatzea, baina guk ikasi egin duguna da sozietateak erakutsi egin diguna eta sozietatea irakutsi diguna da; gizonak ezin dutela gimnasia erritmikoa egin eta egiten baldin badute barre egiten dugu, haien kirola ez delako. Baina egia da gure eskutan dagoela, kontziente izatea eta aldatzea.

2 PARTAIDEA: Eta nik aipatu dudanean gizartea, esan nahi nuen “gu”, pertsona bezala gu.

4. GALDERA:*Bueno eta gaiari sakontasuna emanez edota ikerketa gaiari txertatuz, ze motatako estereotipoak atxikitzen zaizkio errugbiari? Beste hitzetan, zeintzuk dira hauek? (7:34)*

6 PARTAIDEA: Ba hori, kirol maskulinoa, fisikoa, gogorra.

2 PARTAIDEA: Kriston indarra izan behar duzula.

5 PARTAIDEA: Batez ere, gizonazko bideratuta.

1 PARTAIDEA: Izan behar zarela bortitza, aurkariari beldurra emateko.

3 PARTAIDEA: Errugbiaren paradoxa hori ezta “Nos damos de ostias y luego nos tomamos unas cervezas”, ba oso maskulinoa “lo solucionamos rapido” bezala.

5. GALDERA:*Bueno eta orain aipatu ditugun horiek, uste duzue bat al datozela gizarteak azaleratzen dizkigun feminitate rolekin? 8.34*

5 PARTAIDEA: Ez.

6 PARTAIDEA: Justo kontrakoa izango zen.

5 PARTAIDEA: Estereotipoa da, neska argala, polita eta hauskorra igual ere.

3 PARTAIDEA: Hori moldatzen da igual emakumearen estereotipo konkretu batetara, la machorra, la mujer grande. Hau da, ihes egiten duela, estereotipo orokorretik baina bukaeran beste emakumearen rolekin batzen da.

6. GALDERA:*Estereotipoen hauen eragina ba al dator bat bere hedapenak duen zailtasunekin? 9.33*

2 PARTAIDEA: Bai, claro. Hori azkenean, neska argal txiki bat ez da animatuko errugbira jolasten, agian bai e, baina orokorrean indarra ez du, ez du inoiz kirol egin seguraski ez da animatuko.

1 PARTAIDEA: Nik uste dut azkenean, saldu diguten ideiarengatik azkenean emakume asko esango dute “bua nik ez dut probatuko ze jolasteko izan behar zara, indartsua, altua, machorra”, orduan horregatik jende asko atek jartzen dizkio bere buruari. Baina bueno hori ya pertsonaren arabera, probatzea.

5 PARTAIDEA: Nik uste dut ere, pertsona bakoitzeko dela, zure buruan igual pentsatzen duzu hau ez da nire kirola baina esaten baduzu probatuko dut, azkenean probatu egingo duzu eta hori ez du zertan izan behar estereotipoarena. Baina egia da, igual emakume baterako, beste kirol batzuetara enfokatuagoak daudela.

4 PARTAIDEA: Nik honetan parte hartu nahiko nukeen, nire ustez, kasu hau bi generoetan ematen da. Mutilekin ere gertatzen da, nik adibidez errugbilari naiz eta askok esaten didate

txikiegia naizela errugbian aritzeko, baina bai egia da, eta onartu behar da hori neskontzat gogorragoa dela, eta azkenean, hori errugbia zikintzea dela, ubeldurak, zauriak... eta orduan emakumeek gehien pairatzen dute hori.

7.GALDERA: *Positiboa ikusten duzue zuek emakumeak errugbian jolastea? 11.50*

2 PARTAIDEA: Bai noski, nahiz eta, txikia argala izan.

6 PARTAIDEA: Da niretzako ere beharrezkoa, berdintasun erreala lortu nahi badugu, eta orduan eremu hauetan non emakumea "ez dago" hain ondo ikusia ba, beharrezkoa dugu haren presentzia.

2 PARTAIDEA: Eta saiatu ere emakumeak egoten, baina ez denak handiak eta indartsuak, hots, prototipo ezberdinak ikustea ere posible dela.

6 PARTAIDEA: Orain hitz egiten ari garen moduan, duela gutxi Madrilen emakumeek sortutako futbol talde bat infantilen liga irabazi zuen, baina mutilez sortutako liga batean.

2 PARTAIDEA: Hori errugbian?

6 PARTAIDEA: Ez futboleant, baina gizonezkoen liga batean emakumez sortutako talde bat, kontu txiki bat da baina handia aldi berean.

8. GALDERA: *Orduan, lehen komentatu duzuen, komunikabideak, gizarteak zuek zer uste duzue aldatu beharko zela estereotipoei buelta emateko? 13.42*

2 PARTAIDEA: Gizartea, goitik behera, errotik.

1 PARTAIDEA: Azkenean dena, komunikabideek bakarrik egiten dute publikoa baina azkenean eragina dute ere emakumeak erabatekoak izateko eta gizonezkoak besterakoak.

3 PARTAIDEA: Eta bukaeran ere, kirolean ulertzen badugu, txapelketa kontsumista normala da, jendeak jarraitzea talde konpetitiboenak, gehien irabazten dutenak, indartsuak eta errugbiaren munduan normala da, gizonezkoenak izatea talde nazionala edo hoberenak. Orduan, aldatzen badugu agian prisma hori eta arreata jartzen badugu, jokoaren edertasunean eta beste gauza batzuk bilatzen baldin baditugu kirola ikusterakoan, agian hasi al gara baloratzen edo hartu dezake pisu gehiago gizartean emakumeen kirola.

9. GALDERA: *Bueno, eta bukatzeko ze nolako etorkizuna opa zaio emakumezkoen errugbiari? 14.54*

1 PARTAIDEA: Beldurra dioten emakume horiek animatzea, jakitea emakume horiek errugbia ez del estereotipo bat, baizik eta kirola, ondo pasatzeko kirola alegia.

4 PARTAIDEA: Nik uste dut, etorkizun ona opa zaiola, azkenean berriro esango dut ez dago bateratua ospea izatea eta etorkizuna izatea. Hedabideak duten ikuspegiagatik edota jendeak asko ikustera joateagatik ez badugu horregatik sailkatzen baizik eta, jendea etortzen delako probatzera, gazteagotik hasten direlako bai mutilak bai neskek. Kasu honetan, nesken errugbiari nik uste dut etorkizun oparoa dagokiola.

5 PARTAIDEA: Eta gainera, geroz eta gehiago entzuten da ez?

4 PARTAIDEA: Geroz eta gehiago ikusten delako, berdintasunean pausu asko ematen direlako, ez dakit gauzak horrela ikusita, etorkizun hobea du.

IKERTZAILEA: Bueno ba mila esker, eta honekin guztiarekin bukatu dugu eztabaida taldea.

TAULA

NÚMERO DE LICENCIAS FEDERADAS DE DEPORTISTAS DESGLOSE POR SEXO 2016					
Federaciones Vascas	Mujeres	Hombres	Total	%mujeres	% licencias
ACTV. SUBAC.	280	1.712	1.992	14,06	1,20
AJEDREZ	299	2.412	2.711	11,03	1,64
ATLETISMO	1.047	1.693	2.740	38,21	1,65
AUTOMOVILISMO	52	745	797	6,52	0,48
BADMINTON	111	174	285	38,95	0,17
BALONCESTO	3.456	4.708	8.164	42,33	4,93
BALONMANO	1.315	2.549	3.864	34,03	2,33
BEISBOL Y SOFTBOL	75	89	164	45,73	0,10
BOLOS	345	2.082	2.427	14,22	1,47
BOXEO	82	549	631	13,00	0,38
CAZA	108	17.806	17.914	0,60	10,82
CICLISMO	246	7.637	7.883	3,12	4,76
DEPORTES AÉREOS	13	489	502	2,59	0,30
DEP. INVIERNO	1.148	1.890	3.038	37,79	1,83
DXT ADAPTADO	90	397	487	18,48	0,29
ESGRIMA	24	89	113	0,00	0,07
FUTBOL	2.979	23.957	26.936	11,06	16,26
GIMNASIA	621	18	639	97,18	0,39
GOLF	5.434	10.906	16.340	33,26	9,87
HALTEROFILIA	35	151	186	18,82	0,11
HERRI-KIROLAK	109	808	917	11,89	0,55
HIPICA	928	447	1.375	67,49	0,83
HOCKEY	157	366	523	30,02	0,32
JUDO Y DD.AA.	257	1.154	1.411	18,21	0,85
KARATE	471	975	1.446	32,57	0,87
LUCHA Y SAMBO	33	125	158	20,89	0,10
MONTAÑA	9.156	23.388	32.544	28,13	19,65
MOTOCICLISMO	9	465	474	1,90	0,29
NATACIÓN	954	1.501	2.455	38,86	1,48
PADEL	1.096	2.088	3.184	34,42	1,92
PATINAJE	137	390	527	26,00	0,32
PELOTA VASCA	171	2.257	2.428	7,04	1,47
PESCA Y CASTING	43	1.332	1.375	3,13	0,83
PETANCA	32	164	196	16,33	0,12
PIRAGUISMO	211	872	1.083	19,48	0,65
REMO	503	1.975	2.478	20,30	1,50
RUGBY	145	1.452	1.597	9,08	0,96
SQUASH	28	199	227	12,33	0,14
SURF	571	2.990	3.561	16,03	2,15
TAEKWONDO	172	416	588	29,25	0,36
TENIS	189	696	885	21,36	0,53
TENIS DE MESA	35	291	326	10,74	0,20
TIRO CON ARCO	126	587	713	17,67	0,43
TIRO OLIMPICO	163	2.514	2.677	6,09	1,62
TRIATLON Y DD.CC.	264	2.015	2.279	11,58	1,38
VELA	277	1.130	1.407	19,69	0,85
VOLEIBOL	797	173	970	82,16	0,59
	34.794	130.823	165.617		100,00

*Iturria: Euskadi Erkidegoko Web Gunea